

Maja Dødtchev - Hansen & Jørgen Høbe
"Skriftlig eksamen i dansk - stx og hf"
Gyldendal 2019

Den debatterende artikel

Den debatterende artikel

Når du skriver en debatterende artikel, skal du undersøge og diskutere et danskfagligt debateme eller spørgsmål. Dit mål med artiklen skal være:

- 1 Gennem en diskussion at gøre din læser klogere på emnet og de forskellige vinkler og synspunkter, man kan anlægge på det.*
- 2 I en mere debatterende form at argumentere for dine holdninger til emnet og gennem en stærk og velgennemtænkt argumentation forsøge at overbevise din læser om dine synspunkter.*

Til den debatterende artikel knytter der sig altid et tekstmateriale – det kan både være mundtligt, skriftligt og multimodalt. Du skal undervejs i din debatterende artikel inddrage og forholde dig til tekstmaterialet ved at forklare din læser, hvilke synspunkter og argumenter, der er centrale. Det er meningen, at du skal inddrage det, der er væsentligt for din egen undersøgelse, eventuelt med konkrete citater eller eksempler fra teksten. Du skal samtidig inddrage andre synspunkter og eksempler, som kan understøtte din argumentation og derved overbevise din læser. De andre synspunkter kan være fra en anden tekst, men det kan også være synspunkter, som du selv formulerer. Dine eksempler kan du hente fra aktuelle sager, egne oplevelser med relevans for emnet, eller noget du har læst eller set i undervisningen, i avisen, på nettet, i fjernsynet el.lign.

Kendetegnende for den gode debatterende artikel er, at den undersøger det danskfaglige emne, formulerer præcise synspunkter ved hjælp af relevante eksempler og belæg og formår at overbevise sin læser.

(Kilde: Undervisningsministeriets vejledende opgavesæt 2018)

Genretræk

I den debatterende artikel skal du undersøge og diskutere et danskfagligt debateme eller spørgsmål. Et danskfagligt debateme ligger inden for områderne sprog, medier og litteratur. Det kan eksempelvis være debatformen på sociale medier, kunst som samfundskritik eller kønsfremstillingen i reklamer. Fordi der er tale om danskfaglige emner, vil du ofte kunne trække på viden fra de forløb, I har været igennem i danskundervisningen. Brug derfor tid på at overveje, om der er forløb fra undervisningen, du kan trække på.

Undervisningsministeriet udpeger formålet med artiklen således:

- 1 *Gennem en diskussion at gøre din læser klogere på emnet og de forskellige vinkler og synspunkter, man kan anlægge på det.*
- 2 *I en mere debatterende form at argumentere for dine egne holdninger til emnet og gennem en stærk og velgennemtænkt argumentation forsøge at overbevise din læser om dine synspunkter.*

(Kilde: Undervisningsministeriets vejledende opgavesæt 2018)

Du skal altså både præsentere holdningerne til et emne eller et spørgsmål, som behandles i en eller flere tekster, og argumentere for, hvad du selv mener om emnet eller spørgsmålet.

Typiske skrivehandlinger: Argumentere, eksemplificere, redegøre, karakterisere, diskutere.

Delvist beslægtede genrer: Aviskronikker, debatindlæg, klummer, diskussioner på sociale medier, tv/radio-debatter, politiske taler, avisledere, blogindlæg.

(Kilde: Undervisningsministeriets vejledende opgavesæt 2018)

Det centrale er, at du både kan fremstille forskellige synspunkter gennem en diskussion og efterfølgende selv kan tage stilling og argumentere for dine egne synspunkter. De to hoveddele vil blive uddybet senere i dette kapitel.

En opgaveformulering til en debatterende artikel er generelt formuleret således:

Titel (der angiver emnet for opgaven)

Skriv en debatterende artikel, hvor du med udgangspunkt i konkrete eksempler undersøger og diskuterer xx og forsøger at overbevise dine læsere om dine synspunkter. I din artikel skal du inddrage (tekst a) og (tekst b). I din undersøgelse skal du særligt fokusere på:

- At diskutere xx (med angivelse af et fokus).
- At underbygge din egen argumentation med konkrete eksempler (med eller uden inddragelse af ny tekst).
- At præsentere emnet gennem en fokuseret indledning og diskussion og forsøge at overbevise din læser gennem en stærk og velgennemtænkt argumentation med en afslutning, der markerer dit synspunkt.

Den debatterende artikels opbygning

Indledningen

Den debatterende artikel indledes med en åbning og en motivation af emnet. Det betyder, at du skal gøre emnet *relevant* og *vedkommende* for din læser. Det kan gøres på mange måder. I opgavesæt 2 side 103 lyder opgaveformuleringen til den første debatterende artikel således:

Konstruktive nyheder

Skriv en debatterende artikel, hvor du med udgangspunkt i konkrete eksempler undersøger og diskuterer konstruktive nyheder og forsøger at overbevise dine læsere om dine synspunkter. I din artikel skal du inddrage "Mediechefer kritiserer ideen om 'konstruktive nyheder'" (tekst 4a) og "TV2 – nu også med 'konstruktive' nyheder" (tekst 4b). I din undersøgelse skal du særligt fokusere på:

- At diskutere, i hvilket omfang det moderne nyhedsbillede bør prioritere konstruktive nyheder. Du skal inddrage synspunkter og argumenter fra "Mediechefer kritiserer ideen om 'konstruktive nyheder'" (tekst 4a) og "TV2 – nu også med 'konstruktive' nyheder" (tekst 4b).
- At underbygge din egen argumentation med konkrete eksempler.
- At præsentere emnet gennem en fokuseret indledning og diskussion og forsøge at overbevise din læser gennem en stærk og velgennemtænkt argumentation med en afslutning, der markerer dit synspunkt.

Omfang af din artikel: tre-fire normalsider à 2400 enheder (antal anslag inklusive mellemrum).

Her er et par bud på, hvordan du kan indlede med forskellige perspektiver eller vinkler på emnet:

Et fokus på udviklingen fra 2010 til 2016

En typisk nyhedsudsendelse på DR eller TV 2 kan tage modet fra mange. For der er næsten garanti for, at fokus er på dårligt nyt. Krig i det nære og fjerne udland, kriminalitet i forskellige dele af Danmark, børn der i årevis har været udsat for omsorgssvigt, og elendighederne bliver ved. Man kan anskue de mange negative historier forskelligt. Enten kan man konstatere, at virkeligheden jo ER sådan, og at det netop er nyhedsmediernes opgave at vise os den faktiske virkelighed. Sådan var holdningen i udbredt grad i 2010, da Andreas Marckmann udkom med en artikel i Journalisten med titlen "Mediechefer kritiserer ideen om 'konstruktive nyheder'". Anderledes så det ud seks år senere, hvor Kurt Strand i Kristeligt Dagblad i artiklen "TV 2 – nu med 'konstruktive' nyheder" konstaterer, at TV 2-nyhederne indfører såkaldte konstruktive nyheder som et fast indslag i deres udsendelser. Er det en positiv tendens, at de mange indslag med dårligt nyt suppleres af historier, der i stedet har til formål at inspirere seerne? Eller er det omvendt problematisk, at disse historier tager pladsen fra mere alvorlige problemstillinger, som seerne burde kende til?

Et fokus på mediernes baggrund for at indføre konstruktive nyheder

På få år har begrebet "konstruktive nyheder" fundet indpas i mediebildet i både Danmark og udlandet. En konstruktiv nyhed formidler muligheder og løsninger til inspiration for seerne. For få år siden var medierne ikke klar til at byde de konstruktive nyheder velkommen til Danmark, men siden er langt de fleste nyhedsmedier kommet med på den konstruktive mode. Hvad skyldes denne kovending? Ét er sikkert: Man skal være ikke så lidt naiv, hvis man tror, at medierne alene indfører disse nyheder, fordi de vil bidrage til den gode samfundsudvikling. Der er én ting, der tæller på de mange redaktioner, og det er seertal. Derfor må vi formode, at seerne ønsker de konstruktive nyheder. Spørgsmålet er bare, om seerne skal have, hvad de ønsker.

Hvis du ikke allerede har præsenteret teksten i indledningen, bør du gøre det i starten af diskussionen.

At diskutere med inddragelse af teksterne

I en diskussion af emnet skal du indføre læseren i forskellige synspunkter på emnet ved at præsentere dem og stille dem op mod hinanden. Det er i denne del

af artiklen, at du inddrager eksempler og citater fra teksterne. Det skal ikke ske i form af en samlet redegørelse for synspunkterne, da der primært er fokus på at få bredden i forskellige holdninger frem. Det betyder også, at du i diskussionen kan præsentere holdninger, der ikke er en del af det udleverede tekstmateriale. Du kan trække på din almene viden om emnet. Da emnet altid er danskfagligt, vil der være elementer fra undervisningen, der mere eller mindre direkte kan inddrages.

Du skal vise, at du har forstået, hvad skribenterne problematiserer eller forholder sig til i teksterne, og hvilke synspunkter de formidler. Det kan være en hjælp at understrege i teksten (eller fremhæve i en digital version), når du ser klare synspunkter træde frem. De optræder ofte sammen med eksempler, citater, sproglige detaljer og måske definitioner og leksikalsk viden. Når du har fremhævet synspunkterne, kan du bruge dem hierarkisk, så de mest centrale for emnet kommer med i din diskussion. Der er sjældent mere end 3-5 centrale synspunkter i en tekst.

Den største faldgrube i diskussionen er tendensen til at genfortælle og referere hele indholdet i de tekster, der skal inddrages. Du kan holde dig selv i ørene på det punkt ved at se efter referat-markører som "I det første afsnit skriver xx, at ...". Man kan allerede her se, at det er en genfortælling (kronologisk) af hele artiklen og ikke en fokuseret præsentation af udvalgte synspunkter som indgår i en diskussion.

Et eksempel på en kortfattet inddragelse af udvalgte synspunkter i tekst 1 i opgaveformuleringen ovenfor:

Ulrik Haagerup fra DR støtter idéen om indførelsen af konstruktive nyheder. Men han står alene med synspunktet. I artiklen refereres til en afhandling, hvor syv danske mediechefer er blevet interviewet om deres syn på konstruktive nyheder. De er tilsyneladende alle skeptiske. Berlingskes Lisbeth Knudsens synspunkt kommer frem i følgende citat: "Når jeg hører ordet konstruktiv journalistik, bliver det bare ligesom, at vi prøver at tage virkeligheden med tang og skabt på en ganske bestemt måde, hvor virkeligheden ikke må blive for farlig eller for ubehagelig. Og det vender sig i mig, når jeg hører sådan et begreb. Vi skal jo ikke fordreje virkeligheden, hvis den er grim. Det bliver for kunstigt for mig" (linje 17-21). Michael Dyrby er helt enig med Lisbeth Knudsen. Han udtrykker det således: "Vi skal ikke være en del af det team, der løser problemer" (linje 28).

I opgaveformuleringen indgår ofte et krav om inddragelse af to forskellige tekster. Det betyder, at eksemplet ovenfor skal suppleres med tilsvarende synspunkter fra en anden tekst og eventuelt viden og synspunkter, du selv bringer på banen.

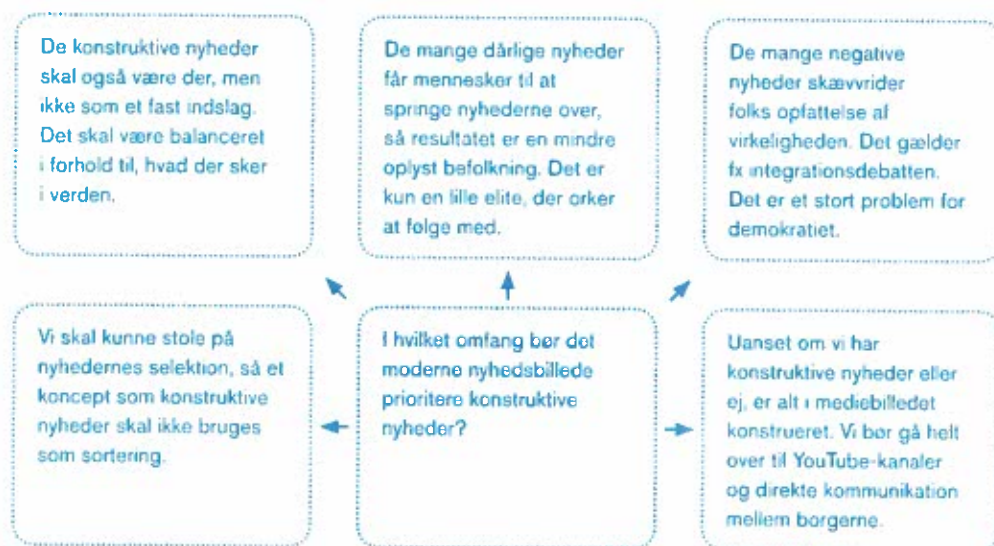
At argumentere for dine synspunkter

I argumentationen for dine synspunkter skal du forsøge at overbevise en modtager om, at din holdning til emnet er den rigtige. Det betyder, at du selv skal have dannet dig en mening om, hvad problemet er, hvordan du forholder dig til det, hvordan det eventuelt løses og hvorfor. Det skal ske i en form, hvor du forsøger at overbevise din læser om, at dit ståsted giver mening. Hvis du har svært ved at komme videre end teksternes synspunkter, kan det være en hjælp at stille dig selv nogle spørgsmål, som får dig til at overveje emnets centrale problemstillinger:

- Hvilke grundlæggende standpunkter er der i diskussionen?
- Hvordan kan man argumentere imod skribenternes synspunkter?

- Hvordan ville man se på emnet i andre kulturer?
- Er der en interessant historisk eller politisk baggrund for emnet?
- Hvordan stiller jeg mig selv i forhold til emnet?

Du kan bruge 5 minutter på at lave et mindmap, hvor du optegner alle de vinkler på emnet, du kan komme i tanke om. Her er et eksempel med udgangspunkt i opgaven om konstruktive nyheder:

Når du har gjort dig klart, hvor du står i debatten, skal du lave en plan for, hvordan og i hvilken rækkefølge du vil argumentere for sine synspunkter. Det er vigtigt, at din argumentation også internt har en logisk opbygning med indledning, overgange og afrunding. Læs mere i afsnittet "Den røde tråd" side 13. Det er centralt i bedømmelsen af din debatterende artikel, om du lykkes med at overbevise din læser gennem en stærk og velgennemtænkt argumentation. Det betyder, at du skal være meget opmærksom på ikke blot, *hvad* du mener, men især på, *hvordan* du formidler dine argumenter.

Man kan fremføre sine synspunkter på mange forskellige måder. Nogle argumenterer sagligt med logik og klare eksempler, der underbygger påstandene, mens andre bruger humor, parodierer modstanderen og taler indforstået til modtageren for at vinde tilslutning til egne synspunkter. Begge tilgange kan være særdeles effektive, men det er vigtigt, at du vælger en *argumentationsform*, der passer til dig – for du skal ikke udgive dig for at være andre end dig selv. Samtidig skal du huske, at modtageren af din tekst er defineret som en medborger, der er bredt orienteret i danskfagets faglighed.

Argumentationsformen skal forstås bredt. Når du vælger en måde at argumentere på, er det ikke kun relevant, at du har styr på dit hovedsynspunkt og resten af elementerne i en god argumentation. Også virkemidler som brugen af eksempelvis ironi, appelformer eller en særlig opbygning af din tekst, kan understøtte "en stærk og velgennemtænkt argumentation". Det betyder, at du med fordel kan være bevidst om, hvilke konkrete virkemidler, du vil bruge, for at få dine synspunkter tydeligt frem i en form, som overbeviser læseren.

Det er umuligt at lave en komplet liste over virkemidler i argumenterende tekster, men nedenfor er en række af de mest typiske. Listen udfolder mindmappet for det sproglige perspektiv i afsnittet om den analyserende artikel side 22. Flere af dem lapper over hinanden. Overvej, hvad der giver mening i forhold til de pointer, som du gerne vil have frem:

—	Forskellige argumentationstyper (ekspertargument, trusselsargument, del-helhedsargument osv.).	
—	En særlig opbygning af teksten, der støtter argumentationen (fx fortid → nutid → fremtid).	Etos
_____
—	En særlig vægt på dele af Toulmins argumentationsmodels begreber (påstande, belæg, hjemmel, rygdækning, gendrivelse, styrkemarkører osv.).	Appellerer til tillid.
—	Vægt på en eller flere appellformer (etos , logos , patos).	Logos
_____
—	Eksempler og citater (modeksempler, citater fra prominente personer eller værker, aktuelle eksempler osv.).	Appellerer til fornuften.
—	Brug af humor (ironi, sarkasme, parodi).	
—	Sproglige, stilistiske virkemidler (metaforer, symboler, ordvalg, op- og nedtoning, gentagelsesformer osv.).	Patos
_____
—	Brug af en bestemt diskurs eller et bestemt semantisk skema (måden, emnet omtales på, og den meningshorisont, det indskrives i).	Appellerer til følelserne.
—	Sprogligt stilleje (sociolekt, ordvalg, sproglig kompleksitet, talesprogspræg osv.).	

Afrunding på den debatterende artikel

Afrundingen på den debatterende artikel kan indgå som en del af din argumentation eller stå i et afsnit for sig. Det vigtige er, at du får samlet op i forhold til indledningen og efterlader læseren med et indtryk af, at din artikel er afsluttet, og du har markeret dit synspunkt.

Her et eksempel fra opgaven om konstruktive nyheder:

Taler vi også om konstruktive nyheder i 2025, eller ser vi til den tid tilbage på 2010'erne som perioden, hvor man lidt naivt troede på den slags nyheder? Det kan vi kun gisne om, men noget tyder på, at seerne, lytterne og læserne vil "det konstruktive". På det seneste ses flere og flere eksempler på artikler og programmer, som dyrker konstruktive indfaldsvinkler. Senest har DRs P1 lanceret radioprogrammet Public Service, der tager afsæt i de mange nyhedshistorier, som DR formidler på forskellige platforme. Et panel kommer sammen med lytterne med kreative løsninger på, hvordan de skitserede udfordringer kan løses. Så måske ser vi bare begyndelsen. Det vil jeg personligt håbe.

Skema over den debatterende artikels opbygning

Din debatterende artikel kan bygges op på mange måder. Du kan starte med at tage udgangspunkt i tekstmaterialet, du kan starte med at præsentere holdninger for og imod, eller du kan starte med at markere, hvor du selv står. Det ene er ikke mere rigtigt end det andet. Det vigtige er, at der er sammenhæng i din besvarelse fra indledning til afslutning. Nedenfor kan du danne dig et overblik over indholdskomponenterne. Omfangsangivelserne skal ikke tages bogstaveligt. Brug eventuelt oversigten som en huskeliste, så du er sikker på, at du har alle dele af genren med.

Afsnit	Indhold	Omfang 3-4 sider (à 2400 anslag)
Indledning	Åbning og motivation af emnet	1/4-1/2 side
Diskussion & argumentation	<p>Indholdskomponenter – vælg din egen rækkefølge:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Diskussion af emnet med inddragelse af teksternes synspunkter. Præsenter en bred vifte af holdninger til og viden om emnet, også gerne synspunkter og vinkler, der ikke indgår i teksterne. — Tag stilling til emnet. Fremførelse af dine egne synspunkter med en stærk og varieret argumentation, hvor du forsøger at overbevise læseren. 	3-3 1/2 side
Afrunding	Afrunding af artiklen i forhold til indledningens åbning af emnet. Det skal være tydeligt, hvor du selv står. Afrunding kan evt. indgå som en afslutning på din argumentation.	1/4 side